

מראי מקומות - סוכה

כת.

ד. א"כ היית נוהג לא קיימת מצות סוכה מימין כ' הריטב"א דזה לאו דוקא, אלא פירושו לא קיימת מצות סוכה כראוי וכרצון חכמים. ומשמע מדבריו דלא ביטל המצוה, אפי' מדרבנן, רק דלא עשאה כראוי. אבל ע' בתוס' לעיל (ג.) דכ' דאינו יוצא כלל, ואפי' מדאורייתא אינו יוצא מצות סוכה.

ה. קטן שאינו צריך לאמו חייב בסוכה ומבואר בגמ' שהוא מדין חינוך, ורק מי שחייב בחנוכו צריך לחנכו לאכול בסוכה, ואם אמו אינה חייבת בחינוך, אינה צריכה לחנכו לאכול בסוכה. אבל כ' המג"א (תרמ, ג.) דמ"מ משמע, דאפי' אחר, שאינו חייב בחנוכו, אינו יכול להאכילו בידיים חוץ לסוכה. וע' פרי מגדים (שם) ולבושי שרד (ס"ק יד) דהגיהו דצ"ל דאחר יכול להאכילו בידיים, וביאר הפמ"ג דהא דכאן מותר להאכילו בידיים הוא משום דיש חילוק בין אכילת איסור, דאסור להאכילו בידיים, ובין אכילת היתר בזמן האסור, דאז מותר להאכילו בידיים. אבל המשנה ברורה (שם ס"ק ה') כ' דלכו"ע אסור להאכיל לקטן בידיים חוץ לסוכה, דהיינו ליתן לתוך פיו, או לצוות לו לאכול [ובשעה"צ כ' דיכול ליתן האוכל בפניו והוא אוכל מעצמו]. וכ"כ הערוך לנר (ב.) לתרץ קו' רעק"א שם, דהא נשים אינם מחוייבים בחינוך. (ומשמע מכל הפוסקים הנ"ל, וכן מוכרח בערוך לנר הנ"ל, דכל הנדון הוא רק בקטנים המגיעים לחינוך, אבל בקטנים הצריכים לאמם, אין איסור לספות להם בידיים לכ"ע, ואכמ"ל בזה.)

א. הזקקתוני לומר דבר שלא שמעתי מפי רבותי הק' הערוך לנר, דמשמע שיש מעלה בזה, וכן ממה שהגמ' הביאה שזו היתה הנהגה שנהגו בה ריב"ז ור"א תלמידו. וק', איך ילמד תלמיד הלכה שלא שמע מרבו. וביאר דס"ל לר"א וריב"ז דתורה שבעל פה צריך להיות דוקא איש מפי איש עד משה רבנו, אבל שאר דברים ילמד אדם ויורה לעצמו, ורק לא יוכל להורות לאחרים בפני רבו, ועע"ש בזה.

ב. הזקקתוני לומר דבר וכו' פרש"י, אגיד להם מדותי, וזה א' מהן. וביאר המהרש"א, דאף דלמד כל הנהגותיו מרבו, כמבואר בהמשך, מ"מ הרי לא שמעם מרבו, אלא ראה הנהגתו ולמד ממנו, ולכן שפיר אמר' שלא שמע דבר זה מרבו. עוד ביאר המהרש"א דבלשון תימא א"ל, וכי תזקיקוני לומר דבר שלא מרבותי, והלא א' ממדותי וכו'.

ג. דבר גדול מעשה מרכבה, דבר קטן הויות דאביי ורבא וביאר הריטב"א דמה שנקרא הויות דאביי ורבא דבר קטן, אין הכוונה לתלמוד, דזה קודם לכולם, והוא יתד שהכל תלוי בו. אלא הויות דאביי ורבא הם קושיות ותירוצים וספיקות שלהם, שלא נתבררו להם מפני שלא ירדו לעומקו של תלמוד כחכמים הראשונים, ולפי שהי' זה מחסרון ידיעה קרי לי' דבר קטן בחכמת המשנה, אבל גדול הוא מכל שאר חכמות העכו"ם. וע' מהרש"ל שביאר דבריו, ועוד כ' דקטן הוא כלפי מעשה מרכבה, הגם דגדול הוא. (ושמעתי מפי השמועה מר' ברוך בער זצ"ל דדבר גדול היינו דברים שרק גדולים יכולים לעשות, ודבר קטן היינו דברים שאפי' קטנים יכולים לעשות.)